

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки підприємства та організації
підприємницької діяльності

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

_____ Семенова Г. В.
“ ____ ” _____ 2020 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

за темою:

«Економічне обґрунтування диверсифікації операційної діяльності
підприємства»

Виконавець

студентка факультету економіки та
управління підприємництвом

Літвінова Дар'я Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к.е.н. доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Єгупов Юрій Артемович

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО ОБҐРУНТУВАННЯ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТА.....	5
1.1. Диверсифікація операційної діяльності торговельного підприємства: сутність, характеристики, види.....	5
1.2. Бізнес-план як інструмент обґрунтування напрямів диверсифікації виробничої діяльності торговельного підприємства.....	15
РОЗДІЛ II. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «НОВА ЛІНІЯ»	33
2.1. Загальна характеристика ПрАТ «Нова лінія»	33
2.2. Оцінка результатів господарської діяльності.....	37
2.3. Аналіз виробничої діяльності ПрАТ «Нова лінія».....	45
РОЗДІЛ III. БІЗНЕС-ПЛАН ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «НОВА ЛІНІЯ».....	59
3.1. Сутність бізнес-проекту, характеристика продукції.....	59
3.2. Маркетингове обґрунтування бізнес-проекту.....	61
3.3. Виробничі та організаційні аспекти інвестиційного проекту.....	66
3.4. Фінансові аспекти та аналіз ефективності бізнес-проекту.....	71
ВИСНОВКИ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАННИХ ДЖЕРЕЛ.....	75
Додатки.....	78

ВСТУП

В сучасних реаліях швидкоплинності умов зовнішнього середовища для забезпечення свого існування та ефективного функціонування підприємство повинно своєчасно та адекватно реагувати на зовнішні зміни. Кожна зміна може нести в собі як загрозу для підприємства, так і можливість для досягнення нових успіхів.

Підприємства, які спроможні швидко та адекватно відреагувати на зовнішні зміни, оптимізувати структуру своїх витрат, запропонувати споживачам економічні блага належної кількості та належної якості, здатні забезпечити собі стабільне функціонування навіть в умовах економічного спаду. Саме стратегія диверсифікації, в умовах кризи може забезпечити стабільні результати господарювання.

Будь-яке підприємство, що зацікавлено у диверсифікації своєї діяльності переймається питанням щодо майбутньої її ефективності. Незамінним інструментом у цьому випадку виступає бізнес-планування.

Бізнес-план диверсифікації операційної діяльності підприємства розробляється не стільки для залучення зовнішнього капіталу на фінансування проекту, скільки для власників підприємства, які бажають якісно оцінити перспективи та можливі проблеми напряму розвитку, що розглядається. В ньому обґрунтовується сумісність існуючих та нових сфер бізнесу.

Метою кваліфікаційної роботи є економічне обґрунтування диверсифікації операційної діяльності ПрАТ «Нова Лінія».

Завдання роботи полягали в:

- дослідити сутність диверсифікації операційної діяльності підприємства;
- визначити роль бізнес-планування у обґрунтування напрямів диверсифікації операційної діяльності підприємства;
- надати комплексну характеристику ПрАТ «Нова Лінія»;
- оцінити ефективність фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Нова Лінія»;

- обґрунтувати доцільність диверсифікації операційної діяльності ПрАТ «Нова Лінія» та визначити її напрямки;
- визначити виробничі та організаційні особливості впровадження бізнес-проекту;
- надати фінансову та економічну оцінку доцільності реалізації запропонованого бізнес-проекту.

Об'єкт дослідження – мережа будівельних гіпермаркетів ПрАТ «Нова Лінія».

Предмет дослідження – процеси диверсифікації операційної діяльності торговельного підприємства.

Методичну базу дослідження складають монографічний метод дослідження наявних інформаційних і літературних джерел, наукових праць, методи фінансового аналізу: розрахунок і оцінка фінансових коефіцієнтів; економіко-математичні і статистико-аналітичні методи і прийоми: зведення і угруповання статистичних даних; аналіз рядів динаміки, прийом ланцюгових підстановок в факторному аналізі; сучасні методи управління оборотними коштами підприємства: управління поточними фінансовими потребами підприємства.

Інформаційну базу дослідження складають дані бухгалтерської і фінансової звітності підприємства, інформація з періодичних видань, монографії, наукові статті і підручники вітчизняних і зарубіжних фахівців у області фінансового менеджменту.

Дипломна робота складається зі вступу, основної частини, представленої трьома розділами, висновку, списку використаних джерел і додатків.

ВИСНОВКИ

1. Диверсифікація операційної діяльності підприємства може слугувати засобом підвищення ефективності, проте, її впровадження потребує комплексного обґрунтування. Ідеальним рішенням цієї проблеми виступає бізнес-план. Мета диверсифікації повинна бути компліментарною до мети інноваційного розвитку підприємства і полягати у досягненні максимального прибутку за обмежених витрат на диверсифікацію виробництва.
2. Для того, щоб бізнес-план торговельного підприємства відповідав стандартам якості, та успішно виконував своє призначення, при його розробці необхідно спиратися на певні принципи, методи та інформаційну базу.
3. Компанія «Нова Лінія» - це національна мережа декоративно-будівельних гіпермаркетів. Чиста виручка від реалізації на підприємстві протягом всього дослідженого періоду зростає. Так у 2015 році обсяг реалізації становив 3287945 тис. грн., у 2016 році показник зріс до 3869865 тис. грн., у 2017 – до 4583038 тис. грн. та у 2018-му до 5029564 тис. грн. Всього за період приріст виручки від реалізації становив 1741619 тис. грн. або майже 53%.
4. Було проведено опитування серед покупців меблів в «Новій Лінії», всього 200 осіб. 40 з них відповіли, що при наявності в мережі послуги виробництва корпусних меблів під заказ скористалися б нею, тобто – 20% клієнтів.
5. Ідея створення меблів за індивідуальними вимогами та необхідними габаритами клієнта повністю відповідає основній стратегії компанії - завжди прислухатися до кожного покупця, розуміти, що йому необхідно і перебувати в постійному пошуку кращих пропозицій високоякісних товарів за найдоступнішими цінами.
6. Загальна кількість коштів, необхідних для початку операційної діяльності становить 761 304 грн. Чистий прибуток у 2021 плановому

році складе 1027,3 тис. грн., а у 2024 його обсяг збільшиться 274,5 тис. грн.

7. Рентабельність продукції становить 9,6%, це означає що кожна гривня виробленої продукції приносить в середньому 9,6 копійок прибутку. Це є гарним показником, тому продукцію можна вважати досить рентабельною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Згурська О. М. Диверсифікація як метод підвищення економічної ефективності підприємства. Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід № 13/2018
2. Кузьмін О. Є. Особливості диверсифікації підприємств як чинник забезпечення їх інноваційно-технологічного розвитку / О. Є. Кузьмін, Р. В. Фещур, О. С. Скибінський, Х. В. Дрималовська // Бізнес Інформ. 2015. №7. – С. 194-201.
3. Івченко Л. В. Диверсифікація діяльності підприємств як чинник їх економічного зростання. Міжнародний збірник наукових праць. 2016. № 1. С. 99- 107.
4. Єгупов Ю. А. Система планів сучасного промислового підприємства // Ю. А. Єгупов // Економіст. – 2017. – № 5. – С. 13-21.
5. Єгупов Ю. А. [Сущностная характеристика и классификация бизнес-планов](#)// Ю. А. Єгупов // Вісник Донецького університету. Серія В. Економіка і право. Спецвипуск. Том 2. Донецьк, 2006. - С. 82-90.
6. Goncharenko I. Development of competitive personnel for small and medium enterprises / I. Goncharenko //Management. – 2017. – Issue 26. – P. 42–53.
7. Чичун В. А. Бізнес-планування як фактор успішної підприємницької діяльності / В. А. Чичун, В. Д. Паламарчук // Соціум. Наука. Культура. – 2010. – № 21 (18). – С. 58–63..
8. Ткач В.С. Теоретичні підходи до бізнес-планування торговельного підприємства / Ткач В.С., Гончаренко І.М.// IV Всеукраїнська наукова інтернет-конференція «Освітньо-інноваційна інтерактивна платформа «Підприємницькі ініціативи» – 2019. – 230 с.
9. Планування в підприємствах і організаціях споживчої кооперації: стан і перспективи розвитку: Монографія / Іванова В.В., Сидоренко-Мельник І.М., Фастовець А.А., Юрко І.В. / За ред. А.А. Фастовець. – Полтава: РВЦ ПУСКУ, 2008. – 157 с.

10. Пупшин Т Ф Бизнес-план безопасности бизнеса / Т. Ф. Пупшин // Современный бухгалтер. – 2006. – № 3. – С. 8.
11. Васильців Т. Г. Бізнес-планування : навч. посіб. / Т. Г.Васильців, Я. Д. Качмарик, В. І. Блонська, Р. Л. Лупак. – К. : Знання, 2013. – 207 с.
12. Князь С.В. Бізнес-планування інноваційних проєктів: сутність технологій, переваги і недоліки / С.В. Князь, Н.Г. Георгіаді, Я.С. Богів // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2012. – № 2. – С. 199-207
13. Стандарти бізнес-планів ЮНІДО [Електроний ресурс]. – Режим доступу: www.probp.ru/publish/standard1.php.
14. Тарасюк Г. М. Бізнес-план банку / С. М. Подік, А. С. Подік. – К. : ФАДА, ЛТД, 2010. – 255 с.
15. Офіційний веб-сайт ПрАТ «Нова Лінія» [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nl.ua/ua/>
16. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
17. Керімова Л.Р. Аналіз ринку меблів України та виявлення основних тенденцій його розвитку [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://cdn.hneu.edu.ua/rozvitok19/thesis02-22.html>
18. Егупов Ю. А. Выбор эффективного решения многокритериальной задачи формирования производственного плана предприятия // Ю. А. Егупов // Економіст. – 2008. - №11, С. 76-80.
19. Аргунов Д.Ю. Межотраслевая диверсификация малых предприятий как фактор стабилизации региональной экономики. М., 2002. - 150с.
20. Аронов А.М. Особенности процесса стратегического планирования в условиях диверсифицированного предприятия. СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2001. - 19с.
21. Горшков В.Г. Диверсификация на промышленном предприятии. - Барнаул: Изд-во АГТУ, 2000. 87
22. Грінченко Р.В. Інвестування в інноваційну діяльність підприємствами АПК України/ Р.В. Грінченко // Науковий вісник Одеського

- національного економічного університету. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Одеса: ОНЕУ. – 2014. - № 2(210). – С. 56–67.
23. Грінченко Р.В., Літвінова В.О. Тенденції розвитку підприємств сфери послуг в Україні / Раїса Володимирівна Грінченко, Вікторія Олександрівна Літвінова // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць; за ред. М. І. Зверькова (голов. ред.) та ін. (ISSN 2313-4569). – Одеса: Одеський національний економічний університет. – 2017. – Вип. 1. – No 61. – С. 77–83.
24. Егупов Ю. А. Планирование инноваций как инструмент маркетингового и ресурсного обоснования производственной программы предприятия //Ю. А. Егупов // Вісник Черкаського університету. Серія Економічні науки. Випуск 103. – Черкаси, 2007. – С. 110-118.
25. Егупов Ю. А., Купинец Л. Е. Бизнес-план: методика разработки и анализа. // Ю. А. Егупов, Л. Е. Купинец // Навчальний посібник. Одеса: Оптимум, 2001. – 230 с.
26. Егупов Ю. А., Литвинова В. А. Оцінка порівняльної ефективності шляхів підвищення конкурентоспроможності продукції // Конкурентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення: монографія /. – Одеса: ПАЛЬМІРА, 2013. – С. 141-159.
27. Егупов Ю. А. [Аналіз досягнення економічних критеріїв у процесі формування виробничої програми підприємства](#) // Ю. А. Егупов // Формування ринкової економіки: зб. наук. пр. – Спец. вип. Економіка підприємства: теорія і практика: у 2 ч. – Ч. I – К.: КНЕУ, 2010. – С. 280-291.
28. Егупов Ю. А. Деякі аспекти аналізу беззбитковості та окупності інвестиційних проектів //Ю. А. Егупов // Вісник соціально-економічних досліджень. Збірник наукових праць. Вип. 6 / Одес. держ. екон. ун-т.- Одеса: АТЗТ ІРЕНТТ, 2000. – С. 75-79.

29. Єгупов Ю. А. [Планування виробничої потужності в контексті ресурсного обґрунтування виробничої програми підприємства](#)// Ю. А. Єгупов // Економіст. – 2011. - №11. - С. 49-52.
30. Єгупов Ю. А. Про логіку побудови техніко-економічних розрахунків у бізнес-плануванні //Ю. А. Єгупов// Вісник соціально-економічних досліджень. Збірник наукових праць. Вип. 12 / Одес. держ. екон. ун-т. - Одеса: ОДЕУ, 2002. - С. 163-166.
31. Єгупов Ю. А. Розвиток підходів до формування виробничої програми підприємства // [Ю. А. Єгупов](#) // Інноваційна економіка. – 2016. – № 3-4 [62]. – С. 50-57.
32. Єгупов Ю. А. [Способи реалізації багатоцільового підходу до інтерактивної оптимізації виробничої програми промислового підприємства](#) // [Ю. А. Єгупов](#) // Вісник соціально-економічних досліджень. Вип. 45 / Одеса: ОНЕУ, 2012. – 396 С. 88-95.
33. Єгупов Ю. А. Таксономічний аналіз як інструмент інтерактивної оптимізації виробничої програми м'ясопереробного підприємства // Ю. А. Єгупов // Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових праць. Економічні науки. - №4, 2011. – С. 113-118.
34. Єгупов Ю. А. [Оптимізація інформаційного поля формування початкового плану продажів підприємства](#) // [Ю. А. Єгупов](#) // Економіка: реалії часу. Науковий журнал [Електронний ресурс] . – 2016. – № 1(23). – С. 142-148. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2016/n1.html>
35. Єгупов Ю. А. [Параметри виробничої програми сучасного промислового підприємства](#) // [Ю. А. Єгупов](#) // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 7. – С. 134-147.
36. Конкурентоспроможність підприємства : оцінка рівня та напрями підвищення [Монографія] за заг. ред. О.Г. Янкового. – Одеса, Атлант, 2013. – 470 с.

37. Конкуентоспроможність підприємства : оцінка рівня та напрямки підвищення : моногр. / В. Г. Семенова, М. В. Обертайло [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. Г. Янкового. – О. : Атлант, 2013. – 470 с.
38. Кошелёк Г.В. Современное состояние оптовой торговли в Украине / Кошелёк Г.В. Социально-экономические, гуманитарные науки и юриспруденция: вопросы теории и практики: материалы VI международной научно-практической конференции: Сб. науч. тр. ученых, преподавателей, аспирантов, магистрантов Междунар. науч.-практ. конф, г. Тирасполь, 09 ноября 2017 г. / редкол.: Соколов В.М. [и др.] – Тирасполь: Б. и., 2017 (ГУИПП «Бендер. тип. «Полиграфист»). – 347 с.
39. Кошельок Г.В. Діагностика фінансово-економічної стійкості підприємства на основі грошових потоків / Янковий О.Г., Кошельок Г.В. // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць; за ред.: М. І. Зверькова (голов. ред.) та ін. (ISSN 2313-4569). – Одеса: Одеський національний економічний університет. – 2017. – № 2 (63). – С 69-78.
40. Кошельок Г.В. Прогнозування фінансового циклу підприємства / Кошельок Г.В. // European journal of economics and management volume 3, issue 6, 2017. С. 92-98.
41. Литвинова В. А. Повышение конкурентоспособности продукции: проблемы определения эффективности // Бізнесінформ. – №8. – 2013. – С. 252–255.
42. Літвінов О.С. Визначення факторів конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я в умовах інноваційного розвитку / О.С. Літвінов // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2017. - №4 (246). – с. 58-69.
43. Літвінова В. О. Економічна ефективність: сутність та форми // Вісник БУМІБ. – №2(26). – 2014. – С. 43–45.
44. Немченко Г. Донецкая С., Дьяконов К. Диверсификация производства: цели и направления деятельности. // Проблемы теории и практики управления. - 2009. - №5.

45. Орленко О. М. Диверсифікація діяльності підприємства як умова зростання продуктивності праці на олійно-жирових підприємствах / Орленко О. М. // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету: збірник наукових праць. Серія: Економіка і менеджмент. – 2017. – Вип. 23. – Ч. 1. – С. 116-120.
46. Орленко О. М. Інноваційна діяльність підприємств України та Одеської області як засіб збільшення продуктивності праці / Орленко О. М. // Бізнес Інформ. – 2016. – №2. – С. 95-102.
47. Семенова В. Г. Інноваційний розвиток підприємств в Україні: фінансовий аспект / В. Г. Семенова // Проблеми та перспективи розвитку підприємництва : зб. наук. пр. ХНАДУ. – 2017. – № 1 (6). – С. 165-170.
48. Янковий О.Г. Маркетинговий інструментарій статистичної оцінки конкурентоспроможності підприємств //Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2014. – № 4 (14). – С. 63-72. [Електронний ресурс]– Режим доступу : <http://economics.opu.ua/files/archive/2014/n1.html>
49. Янковий О.Г. Управління беззбитковістю на рівні підприємства за допомогою CVR-аналізу // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право : Науковий журнал. – 2015. – № 1 (72). С. 17-30